

سوالات تستی درس دوازدهم علوم و فنون ادبی (پرش)

۱ - آرایه مقابل کدام بیت ندارست است؟

۱) این لطایف کز لب لعل تو من گفتم که گفت؟ / وین تطاول کز سر زلف تو من دیدم که دید؟
(موازنه)

۲) طبع تو سیر آمد از من جای دیگر دل نهاد / من که را جویم که چون تو طبع هر جاییم نیست
(مجاز)

۳) جور تلخ است ولیکن چه کنم گر نبرم / چون گریز از لب شیرین شکر بار تو نیست (جناس)

۴) تنها نه من به دانه خالت مقیدم / کاین دانه هر که دید گرفتار دام شد (واژه آرایه)

۲ - در کدام گزینه آرایه «جناس تام» وجود ندارد؟

۱) من اگر تار سر زلف تو گیرم در چنگ تار در ناله رود چنگ درآید به خروش

۲) منطق و صغری و کبری منتفی شد در زمان تا که صرف و نحو خواهد با چه نحوی صرف شد

۳) برو ای ترک که ترک تو ستمگر کردم حیف از آن عمر که در پای تو من سر کردم

۴) دوش گیسوی تو را ریخته دیدم بر دوش خاطر آشفته ام امشب ز پریشانی دوش

۳ - کدام بیت زیر تمام آرایه‌های «جناس، موازنه، تکرار و واج آرایه» را دارد؟

۱) که گر آتش است او تو آب روانی و گر گرد گردد تو باد صبایی

۲) از رای بلند تو بریده است تباهی وز طبع لطیف تو گسسته است گرانی

۳) گه حلم گویی درنگ زمینی گه خشم گویی شتاب زمانی

۴) از او راست شد کارهای زمینی وز او گشت کژ فتنه‌های زمانی

۴ - کدام گزینه جناس همسان به کار نرفته است؟

۱) نگویم مشک تاتار است زلفت که صد تاتار در یک تار دارد

۲) باز توام باز توام چون شنوم طبل تو را ای شه و شاهنشاه من باز شود بال و پرم

۳) گر عمارت شداد شد بهشت برین ببین که بر چه طریقش بهشت و شد شداد

۴) بر سرم هرچه عشق بنوشته است یک به یک بر سر زبان دارم

۵ - در کدام بیت، آرایه جناس تام وجود ندارد؟

۱) نرگس افسونگرش آهو شده مستی آهو برش آهو شده

۲) گر چین سر زلف تو مشاطه گشاید عطار به یک جو نخرد نافه چین را

۳) مشو دلبسته هستی که دوران هر آن را زاد، زاد از بهر کشتن

۴) گرچه سرِ عربده و جنگ داشت تنگ شکر در دهن تنگ داشت

۶ - چنانچه ابیات زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «جناس، تکرار، موازنه و واج‌آرایی» مرتب

کنیم، کدام گزینه درست است؟

الف) دل با خیال آن که سیاهان مبارک‌اند سودای زلف و خال نگاران به جد گرفت

ب) تا بدان طره طرار گرفتار شدیم داخل حلقه‌نشینان شب تار شدیم

پ) آن سو مرو این سو بیا ای گلبن خندان من ای عقل عقل عقل من ای جان جان جان من

ت) همچو اسکندری به یمن بقا همچو پیغمبری به حسن خصال

۱) الف - پ - ب - ت ۲) ب - الف - پ - ت

۳) ب - الف - ت - پ ۴) الف - پ - ت - ب

۷ - در همه ابیات آرایه جناس مشهود است به جز:

۱) اندیشه مکن نظم جهان را که در این کار من کرده‌ام اندیشه، منظم شدنی نیست

۲) هر چه بر جان من آید از تو مهر است و وفا گر جفایی می‌رود بر دل ز تو دلداری است

۳) دل و جان شهید عشقت به درون گور قالب سوی گور این شهیدان بگذر زیارتی کن

۴) گوید خرد که از غم عشقش کنار جو دریای عشق را چه کنم چون کنار نیست

۸ - نوع جناس در کدام گزینه نادرست است؟

۱) از شکوه او شکاف کوه را کردند پست (اختلافی)

۲) بدانکه که خیزد خروش خروس (اختلافی)

۳) ما را به چشم سر نبین ما را به چشم سر ببین (حرکتی)

۴) ای ساربان منزل مکن جز در دیار یار من (افزایشی)

۹ - آرایه اشتقاق در کدام بیت دیده نمی‌شود؟

- ۱) عشق آن توانگری است که از بس توانگری
 ۲) خویشتن در حریم حرمت عشق
 ۳) بی گاه شد بی گاه شد خورشید اندر چاه شد
 ۴) چو از نحس زحل رستم چه زیر آسمان باشم
- دارد همی ز ریش فراغت فراغتی
 محرم باده محرم کن
 خیزید ای خوش طالعان وقت طلوع ماه شد
 چو محنت جمله دولت گشت از چه ممتحن
- باشم

۱۰ - در همه ابیات به جز «جناس تام» وجود دارد.

- ۱) نشد از گوش دلم زمزمه نغمه چنگ
 ۲) دوش آگهی ز یار سفر کرده داد باد
 ۳) وان که گیسوی تو را رسم تطاول آموخت
 ۴) این جمله جان‌ها را در عشق چنگ سازم
- تا عنان دل شیدا بشد از چنگ مرا
 من نیز دل به باد دهم هرچه باد باد
 هم تواند کرمش داد من مسکین داد
 وز چنگ بی‌زبان من سیصد زبان برآرم
- ۱۱ - در کدام بیت، هر سه آرایه «تلمیح، تشبیه و جناس افزایشی» وجود دارد؟ (با تغییر)

- ۱) سیمرغ کوه قاف حقیقت کنون منم
 ۲) آن که کام از لب شیرین تو خواهد
 ۳) دل‌های مرده زندگی از سر گرفته‌اند
 ۴) خضرسان از چشمه احسان هستی بخش نوش
- کو عارفی که قول مرا ترجمان کند
 یابد نیش را بر قدح نوش مقدم دارد
 تا چون مسیح با لب جان‌پرور آمدی
 جرعه باقی بنوشد عمر جاویدان کند

۱۲ - شاعر در کدام بیت دو بار از آرایه اشتقاق بهره جسته است؟

- ۱) تو که احوال دل سوختگان می‌دانی
 ۲) موسم عشرت و شادی و نشاط است امروز
 ۳) آن که در باطن ما کرد دو عالم ظاهر
 ۴) یار هم غایب و هم حاضر و چون درنگری
- مکن انکار کسی کز غم این کار بسوخت
 منزل راحت و ریحان و سرورست اینجا
 ظاهر آن است که در عین ظهورست اینجا
 خالی از غیبت و عاری ز حضورست اینجا

۱۳ - شاعر در کدام بیت، از آرایه «اشتقاق» بهره نبرده است؟

- ① دور شدی، دیر مکش، بر مچشان زهر و مچش / ای همه شغلی به تو خوش، با همه اشغل بیا
 ② به نام ایزد، چه فرح فالم امروز / که دیدم طلعت فرخنده فالت
 ③ ای مدعی، گر پای ما در بند بینی شکر کن / تا تو نپنداری کسی زین جا شکاری می برد
 ④ یک عمر گریه کردم ای آسمان روا نیست / دردانه ام ز چشم گریان من بیفتد

۱۴ - کدام بیت «جناس ناهمسان اختلافی» ندارد؟

- ① آن چنان مهر توام در دل و جان جای گرفت / که اگر سر برود از دل و از جان نرود
 ② یاد باد آنکه سر کوی توام منزل بود / دیده را روشنی از خاک درت حاصل بود
 ③ دلا بسوز که سوز تو کارها بکند / نیاز نیم شبی دفع صد بلا بکند
 ④ فکر بلبل همه آن است که گل شد یارش / گل در اندیشه که چون عشوه کند در کارش

۱۵ - آرایه های مشترک در بیت های زیر کدام است؟

- «ما همه چشمیم و تو نور ای صنم / چشم بد از روی تو دور ای صنم»
 روی میوشان که بهشتی بود / هرکه ببیند چو تو حور ای صنم»
 ① کنایه و جناس ② تشبیه و تناسب ③ استعاره و ایهام ④ تکرار و کنایه

۱۶ - آرایه های «تشبیه، استعاره، جناس، سجع» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف) عقل بر میتابد از زلفت عنان / عقل را با تاب زلفت نیست تاب
 ب) پای حلم تو ندارد خاک هنگام درنگ / تاب حکم تو ندارد باد هنگام شتاب
 ج) هر غزو را پیمان نهی بر جای کفر ایمان نهی / سی پاره قرآن نهی در هند بر جای وثن
 (وثن: بُت)

د) زاهد در آرزوی بهشت است و وصل حور / ما را همین بس است بهشت لقای تو

- ① د، الف، ب، ج ② ج، الف، ب، د
 ③ ج، د، الف، ب ④ د، ج، الف، ب

۱۷ - در کدام گزینه «جناس ناقص اختلافی» وجود دارد؟

- ۱) دلا ز رنج حسودان مرنج و فارغ باش که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند
۲) دیدی ای دل که غم یار دگر بار چه کرد چون بشد دلبر و با یار وفادار چه کرد؟
۳) نی حدیث راه پر خون می کند قصه های عشق مجنون می کند
۴) دردم از یار است و درمان نیز هم دل فدای او شد و جان نیز هم

۱۸ - نوع جناس در قافیه هر سه بیت کدام گزینه، یکسان است؟

- الف) چونکه صانع خواست ایجاد بشر / از برای ابتلای خیر و شر
ب) آن مگر سلطان بود شاه رفیع / یا بود مقبول سلطان و شفیع
پ) عارفان را سرمه ای هست آن بجوی / تا که دریا گردد این چشم چو جوی
ت) بر سرافیلت فضیلت بود از آن / کو حیات تن بود تو آن جان
ث) رو و خال و ابرو و لب چون عقیق / گویا حق تافت از پرده رقیق
۱) الف، پ، ث ۲) ب، پ، ث ۳) الف، پ، ت ۴) ب، ت، ث

۱۹ - تعداد جناس در کدام بیت کمتر است؟

- ۱) دانه تویی دام تویی باده تویی جام تویی / پخته تویی خام تویی خام بمگذار مرا
۲) پای حلم تو ندارد خاک هنگام درنگ / تاب حکم تو ندارد باد هنگام شتاب
۳) من اگر تار سر زلف تو گیرم در چنگ / تار در ناله رود چنگ درآید به خروش
۴) هوا بینی از گرد هیجا چو میغ / بگیرند گردت به زوبین و تیغ
۲۰ - آرایه های نسبت داده شده به کدام بیت تماماً درست است؟

- ۱) بایزید از جمله مرد مرد خاست / زانک ما را خواست هیچ از ما نخواست (تشبیه / واج آرایی)
۲) خویش بدخواهی، که غیر از بد نخواست / از تو بیگانه است، پس خویشی کجاست (جناس / تلمیح)
۳) رفته است و مهرش از دلم نمی رود / ای ستاره ها، چه شد که او مرا نخواست؟ (استعاره /
واژه آرایی)
۴) گردون مرا ز محنت هستی رها نخواست / مرگم رسیده بود ولیکن خدا نخواست (تضاد /
واژه آرایی)

۲۱ - در کدام بیت، جناس تام به کار رفته است؟

- ① مگر می‌نینی که در را و دام
نینداخت جز حرص خوردن به دام
- ② نیک خواها در آتشم بگذار
وین نصیحت مکن که بگذارش
- ③ درد بی عشقی ز جانم برده طاقت، ورنه من
داشتم آرام تا آرام جانی داشتم
- ④ سعدی که داد وصف همه نیکوان بداد
عاجز بماند در تو زبان فصاحتش

۲۲ - در همهٔ ابیات به جز بیت «جناس همسان» به کار رفته است.

- ① عجب نیست از خاک اگر گل شکفت
که چندین گل اندام در خاک خفت
- ② نرگس افسونگرش آهو شده
مستی آهو، برش آهو شده
- ③ طریقی فرا پیش گیر و رهی
همی‌رو که از قید هستی رهی
- ④ از خطر خیزد خطر زیرا که سود ده چهل
بر نبندد گر بترسد از خطر بازارگان
- ۲۳ - آرایه های «جناس همسان، موازنه، تکرار و واج آرایی» به ترتیب کدام ابیات آمده است؟

- الف) ز معشوقت مبین عضوی بریده به هم پیوسته بین چون اهل دیده
- ب) من می‌شنوم بویی از حلقهٔ گیسویی کز دست ببردستم، ای بوی چه بویی تو؟
- ج) این سخا شاخی است از سرو بهشت‌وای او کز کف چنین شاخی بهشت
- د) چو نسیم زلفش آمد علم صبا نجنبد چو فروغ رویش آمد سپه سحر نیاید
- ① ج، د، ب، الف ② ب، د، ج، الف ③ ج، الف، د، ب ④ ب، ج، د، الف

۲۴ - نوع جناس در موارد کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- الف) گفتم به نیرنگ و فسون پنهان کنم ریش درون پنهان نمی‌ماند که خون بر آستانم می‌رود
(جناس همسان)
- ب) پردهٔ مطربم از دست برون خواهد برد آه اگر زان که درین پرده نباشد بارم (جناس همسان)

- پ) درویش ز دوش باز مست است غیر شب و روز دوش دیگر (جناس همسان)
- ت) همه مارند و مور، میر کجاست؟ مزد گیرنده دزدگیر کجاست؟ (جناس ناهمسان)
- ث) باید به مژگان رفت گرد از طور سینین باید به سینه رفت زین جا تا فلسطین (جناس همسان)
- ① الف، ت ② ب، ث ③ ب، ت ④ پ، ث

۲۵ - ابیات کدام گزینه همگی دارای هر دو آرایه جناس همسان و ناهمسان هستند؟

(الف) تا روان دارد روان دارم حدیثش بر زبان سنگ دل گوید که یاد یار سیمین تن مکن

(ب) از چنگ شیر رست و ز چنگ قضا نرست القصه گشت طعمه آن جانور همی

(ج) نه سایه دارم و نه بر بیفکنندم و سزااست و گرنه بر درخت تر کسی تبر نمی زند

(د) نه عجب که قلب دشمن شکنی به روز هیجا تو که قلب دوستان را به مفارقت شکستی

(ه) تو بُت چرا به معلم روی که بتگر چین به چین زلف تو آید به بتگری آموخت

۱ الف، ج، د ۲ الف، ج، ه ۳ ج، ه، ب ۴ الف، ب، ج

۲۶ - در کدام گزینه آرایه «جناس همسان» وجود ندارد؟

۱ عمارتی که بنا کرد خواجه هم چو بهشت ز کف بهشت و مکان در دل مفاک گرفت

۲ منطق و صغری و کبری منتفی شد در زمان تا که صرف و نحو خواهد با چه نحوی صرف شد

۳ برو ای ترک که ترک تو ستمگر کردم حیف از آن عمر که در پای تو من سر کردم

۴ دوش گیسوی تو را ریخته دیدم بر دوش خاطر آشفته ام امشب ز پریشانی دوش

۲۷ - ترتیب قرار گرفتن آرایه های «کنایه، مجاز، استعاره، ایهام، واج آرایی» در کدام گزینه آمده

است؟

(الف) بدی کان بر تو می آید ز چشم است و زبان و دل مباش ایمن که روز و شب تو را در خان هاند

اعدا

(ب) با این دل ماتم زده آواز چه سازم بشکسته نیام با لب دمساز چه سازم

(ج) به کس مگوی که پایم به سنگ عشق برآمد که عیب گیرد و گوید چرا به فرق نیویی؟

(د) به صبر کوش تو ای دل که حق رها نکند چنین عزیز نگینی به دست اهرمنی

(ه) رفت بر باد آن بساط و شد پریشان جمع ما تلخ شد عیشی که همچون شهد و شکر داشتم

۱ ج، د، الف، ب، ه ۲ د، ب، ه، ج، الف

۳ ج، الف، ب، د، ه ۴ ب، ج، ه، الف، د

۲۸ - در همه گزینه‌ها به جز گزینه جناس ناهمسان اختلافی و افزایشی وجود دارد.

۱) جوهر نمی‌نمود ز زنگار نام و ننگ شمشیر ما که تا به کنون در نیام بود

۲) صبر و طاقت بر نمی‌آید به کوه درد و غم قاف را عنقا چه سان در زیر پر پنهان کند

۳) در سر زلف یار دل بندیم تا به روز آید آخر این شب تار

۴) چو شاه آن ماه سیم‌اندام را دید به گرد ماه مشکین دام را دید

۲۹ - به ترتیب آرایه‌های ابیات زیر چیست؟

الف) کنون که بر شد آواز مرغ از بر مرغ شنید باید آوای رود بر لب رود

ب) به یمن عشق چو از خویشتن برون رفتی دگر ز خویشتن آن دوست را مران بیرون

پ) من چو از جان شده‌ام عاشق آن روی نکو آخر این عشق مرا با تو سبب چیست؟ بگو

۱) جناس - واژه‌آرایی - اشتقاق ۲) سجع - سجع - اشتقاق

۳) جناس - سجع - جناس ۴) سجع - واژه‌آرایی - جناس

۳۰ - در کدام گزینه، هر دو آرایه «جناس همسان و ناهمسان» وجود دارد؟

۱) به وحدت رستم از غرقاب وحشت به رستم رسته گشت از چاه بیژن

۲) گلاب است گویی به جویش روان همی شاد گردد ز بویش روان

۳) از رسته این دو سگ چو رستی جستی ره کردگار و جستی

۴) عشق شوقی در نهاد ما نهاد جان ما را در کف غوغا نهاد

۳۱ - در هر دو بیت کدام گزینه «جناس ناهمسان افزایشی» وجود دارد؟

الف) کار دلم به جان رسد کرد به استخوان رسد ناله کنم بگویدم دم مزن و بیان مکن

ب) سرد شد معركة عالم و چون بی‌خبران همچنان در سر ما ذوق تماشا گرم است

ج) خلعت عشاق را می‌داد خیاط ازل بر تن من خلعت از خاکستر گلخن برید

د) ز نوبهار به رقص است ذره خاک تو نیز جزو زمینی، در این بهار مخسب

ه) گوهر مخزن اسرار همان است که بود حقه مهر بدان مهر و نشان است که بود

۱) ب - ه ۲) د - ج ۳) الف - ب ۴) الف - ه

۳۲ - در همه ابیات آرایه‌های تشبیه، استعاره و جناس وجود دارد؛ به جز:

- ① نشد از گوش دلم زمزمه نغمه چنگ
 ② مگذار مطرب را دمی کز چنگ بنهد چنگ را
 ③ ای ترک آتش رخ بیار آن آب آتش فام را
 ④ ای رخت آینه جان، می چون زنگ بیار
 تا عنان دل شیدا بشد از چنگ مرا
 در آبگون ساغر فکن آن آب آتش رنگ را
 وین جامه نیلی ز من بستان و در ده جام را
 تا ز آینه خاطر ببرد زنگ مرا

۳۳ - در کدام بیت دو نوع جناس دیده می‌شود؟

- ① نه من از روضه رضوان به در افتادم و بس
 ② به سر سبز تو ای سرو که گر خاک شوم
 ③ که نفرین برین تخت و این تاج باد
 ④ زلف او دام است و خالش دانه آن دام و من
 پدرم نیز بهشت ابد از دست بهشت
 ناز از سر بنه و سایه برین خاک انداز
 بر این کشتن و شور و تاراج باد
 بر امید دانه‌ای افتاده‌ام در دام دوست

۳۴ - در همه گزینه‌ها به جز گزینه آرایه جناس ناقص با اشتقاق همراه است.

- ① پیک عشقم به اشارات دو ابرو مفرست
 ② نه عاشق است در این گفت و گوی نی معشوق
 ③ ای آنکه تو را حریم گردون حرم است
 ④ شعر را خوانند مهمل طعنه بر شاعر زنند
 کس پی عاشق بی دل نفرستاده به تیغ
 نه ناظر است در این جست و جوی نی منظور
 گر خون خوری از ساغر گردون چه غم است
 گرچه نگشایند خود الا که بر مهمل دهان

۳۵ - آرایه‌های بیت «دانه تویی دام تویی باده تویی جام تویی / پخته تویی خام تویی خام بمگذار مرا» در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

- ① کنایه، تلمیح، جناس ناهمسان اختلافی، تشخیص
 ② تضاد، جناس ناهمسان اختلافی، تشبیه، کنایه
 ③ ایهام، تضاد، جناس ناهمسان اختلافی، تشبیه
 ④ تشخیص، جناس تام، کنایه، ایهام

۳۶ - در کدام ابیات نوع جناس ناقص یکسان است؟

- الف) گشت بسی سال و ماه کز سر کویت جان به سفر رفت و دل هنوز مقیم است
 ب) اشک و آهم ز فراق به هم آمیخته شد بلعجب بین که در آب آتش سوزان دارم
 ج) مده به باد گرنامه عمر بی باده اکنون که باده فرح بخش و باد گلپز است
 د) عارض بودت ماه نه چون ماه فلک مات قامت بودت سرو نه چون سرو چمن پست
 هـ) نباشد در جهان بی عشق جانی نه جانی بلکه کمتر استخوانی
- ۱) د، ج ۲) ب، د ۳) الف، ب ۴) د، ه

۳۷ - در کدام گزینه دو نوع جناس ناهمسان بکار رفته است؟

- ۱) دل به امید روی او همدم جان نمی شود جان به هوای کوی او خدمت تن نمی کند
 ۲) زان طره‌ی پر پیچ و خم سهل است اگر بینم ستم از بند و زنجیرش چه غم هر کس که عیاری کند

ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد دل رمیده‌ی ما را انیس و مونس شد

۴) گر شاهدان نه دینی و دین می‌برند و عقل پس زاهدان برای چه خلوت گزیده‌اند

۳۸ - در بیت «رندان تشنه لب را آبی نمی‌دهد کس / گویی ولی‌شناسان رفتند از این ولایت» کدام آرایه بارزتر است؟

- ۱) جناس ۲) اشتقاق ۳) کنایه ۴) مجاز

۳۹ - آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

«نسیم صبح زند چون به تار زلف تو چنگ هوای ناله جانسوز تارها دارم»

۱) ایهام تناسب، استعاره، کنایه، جناس تام ۲) ایهام، جناس تام، استعاره، کنایه

۳) تشبیه، مجاز، حسن تعلیل، تکرار ۴) تشخیص، جناس، تکرار، ایهام تناسب

۴۰ - آرایه‌های کدام گزینه تماماً درست است؟

۱) در تن خزد ز بویۀ وصل تو مورمور / در من جهد ز انده هجر تو مارمار (واژه‌آرایی - موازنه)

۲) هرچه نقش نفس می‌بینم به دریا می‌دهم / هرچه نقد عقل می‌یابم در آتش می‌برم (ترصیع - تکرار)

۳) باغ سلام می‌کند، سرو قیام می‌کند / سبزه پیاده می‌رود، غنچه سوار می‌رسد (تشخیص - جناس)

۴) لطف کن از رحمت امید بخش / تا رسد از نعمت جاوید بخش (واج‌آرایی - واژه‌آرایی)

۴۱ - آرایه‌های مذکور در مقابل کدام بیت صحیح است؟

۱) ز روی راستی با تو ندارد سرو ماندی / که گر در بوستان آبی، بمیرد پیش رخسارت (جناس - تکرار)

۲) هم امروز از جهان دیدن فرو بندم دو بینایی / اگر دامن که فردا من نخواهم دید دیدارت (استعاره - اشتقاق)

۳) نیامد وقت آن کز من بخواهی عذر آزارت؟ / دلم را شربتی سازی ز لعل چاشنی دارت؟ (ترصیع - مجاز)

۴) سرم را می‌کنی پر شور و بر دل می‌نهی منت / دلم را می‌کشی در خون و بر جان می‌نهی بارت (سجع - موازنه)

۴۲ - در چند بیت از ابیات زیر «جناس همسان» وجود دارد؟

الف) تو هستی روان تن روشنم روان چون پسندی تو دور از تنم

ب) روی جانان طلبی آینه را قابل ساز ورنه هرگز گل و نسرين ندمد ز آهن و روی

پ) دوش چون در شکن طره شب چین دادند مژده آمدن آن صنم چین دادند

ت) سکندر شه هفت کشور نماند نماند کسی چون سکندر نماند

ث) ای دل رفته ز جا باز میا به فنا ساز و در این ساز بیا

۱) دو ۲) سه ۳) یک ۴) چهار

۴۳ - در کدام بیت آرایه‌ای نادرست به بیت نسبت داده شده است؟

۱) حکمش روان چو باد در اطراف بر و بحر / مهرش نهان چو روح در اعضای انس و جان (تشبیه، جناس همسان)

۲) نیک اختری به منزل وصلت رسد که او / با بدر و قدر و صدر و شرف اتصال یافت (واج‌آرایی، جناس ناهمسان اختلافی)

۳) کلاه سعادت یکی در برش / گلیم شقاوت یکی در برش (موازنه، تضاد)

۴) آن زمان کو را عیان جویی نهانست / وان زمان کو را نهان جویی عیانست (ترصیع، تضاد)

۴۴ - تعداد جناس‌های کدام بیت متفاوت است؟

۱) خامه به حرف هوس خام نه جامه تقوا گرو جام نه

۲) به یاد یار و دیار آن چنان بگریم زار که از جهان ره و رسم سفر براندازم

۳) دل‌تنگم و ز عشق توام بار بر دل است وز دست تو بسی چو مرا پای در گل است

۴) بلبان را داد عشق روی گل فریاد یاد فاخته برداشت بانگ از شاخه شمشاد شاد

۴۵ - آرایه‌های ذکر شده در برابر همه گزینه‌ها نادرست است به جز

۱) صید بیابان سر از کمند پیچید ما همه پیچیده در کمند تو عمدا (استعاره - جناس)

۲) سحرگهان چو ز خواب خمار برخیزی خیال بنگ و نشاط شراب خوش باشد (تشبیه -

واج‌آرایی)

۳) نه مهر است این که انده بار میغ است نه هجر است این که زهرآلود تیغ است (ترصیع -

تکرار)

۴) دل مردان کنی بر نیکوان سرد رخ شیران کنی بر آهوان زرد (مجاز - موازنه)

۴۶ - آرایه‌های «مجاز، واژه‌آرایی، جناس، تشبیه، استعاره» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

الف) مرا به گور سپاری مگو وداع وداع که گور پرده جمعیت جنان باشد

ب) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی

ج) چگونه از خط حکم تو سر بگردانم که من مطیعم و حکم تو پیش بنده مطاع

د) خورشیدروی من چو رخساره برفروزد رخ برفروختن را، خورشید برنتابد

ه) چند است نرخ بوسه به شهر شما که من عمری است کز دو دیده گهر می‌نشانت

۱) ه، د، ب، ج، الف ۲) ب، الف، ج، د، ه ۳) ب، الف، د، ج، ه ۴) ج، د، ه، الف، ب

۴۷ - کدام بیت فاقد یکی از آرایه‌های «تکرار و جناس» است؟

۱) دردمند از درد چشمت چشم بیماران ولی درد برچیدن ز چشمت جمله را درمان چشم

۲) هر که در عهد ازل مست شد از جام شراب سر به بالین ابد باز نهد مست و خراب

۳) تا دهد چشم برای صحت چشمت ز کوه نور چشم من! پر از در کرده‌ام دامن چشم

۴) هر دم که در دلم گذرد نیش غمزهات گردد ز غصه بر دل من بیشتر شراب

۴۸ - در همه گزینه‌ها «جناس همسان» وجود دارد به جز:

- ۱) آن کس که نه آدمی است، گرگ است آهوکشی آهوپی بزرگ است
۲) هرکه اینجا هوای نفس بهشت دان که آنجاست در هوای بهشت
۳) خدای عرش جهان را چنین نهاد که گاه مردم شادان و گه بود ناشاد
۴) «محتشم» داد جان به مهر و وفا تو همان بی‌وفا و مهر گسل

۴۹ - همه ابیات دارای جناس و اشتقاق هستند؛ به جز

- ۱) نازنین یار من ار ناز کند یا که نیاز خبر ناز و نیازش تو به صد ناز بیار
۲) چو رضای او در آن است که دردمند باشم غم و درد او نصیب من دردخوار بادا
۳) دل چو در محراب ابرو، چشم مستت دید گفت کافر سرمست در محراب بین، چون خفته است

۴) شکوه از درد نمودن گل بی‌دردی‌هاست شکر کن شکر که شایسته درمان شده‌ای

۵۰ - در کدام بیت جناس دیده نمی‌شود؟

- ۱) دیدی که چه غافل گذرد قافله عمر بگذاشت به شب خوابت و بگذشت شبابت
۲) تا که در تنگ دیده‌ام شکرت گفته‌ام تنگ برکشم به برت
۳) در خمارم چو چشمتم ای ساقی خیز و دفع خمار من ز خم آر
۴) خرابات آشیان مرغ جان است خرابات آستان لامکان است

۵۱ - در کدام بیت، آرایه‌ای نادرست به بیت نسبت داده شده است؟

- ۱) ارغوان و سنبل و نرگس کجا رستی ز خاک در زمین گر روی و موی و چشم خوب آن نیستی
(جناس، تشبیه)

۲) صبر قفا خورد و به راهی گریخت عقل بلا دید و به کنجی نشست (تضاد، موازنه)

- ۳) پاینده باد ملکش و ملکی است ملک او که ایام نوبهار چنان بوستان نداشت (تکرار، واج آرایه)

۴) چون در افتاده‌ام از پای و ندارم سرخویش دست من گیر و دل خسته بدست آر مرا (مراعات نظیر، کنایه)

۵۲ - آرایه‌های «مجاز، جناس، موازنه، تکرار، تشبیه» به ترتیب در کدام ابیات دیده می‌شود؟

الف) مالکی نیست که در عهد تو مملوک نشد کشوری نیست که در دست تو تسخیر نشد

ب) کو جوانی که ز سودای غمت پیر نشد کو وجودی که ز جان در طلبت سیر نشد

ج) یوسف مصر نشد آن که به بازار وجود پیر زالی به کلافیش خریدار نشد

د) تا جامه تن در بر جان چاک نشد کس پاک ز آلودگی خاک نشد

ه) اثر از ناله شبگیر مجو در ره عشق که ز صد ناله یکی صاحب تأثیر نشد

۱) د، الف، ب، ج، ه ۲) د، الف، ه، ب، ج ۳) ب، الف، ج، د، ه ۴) ب، د، الف، ه، ج

۵۳ - چند بیت، جناس همسان ندارد؟

الف) شد از باشه و جزع و شاهین و باز در فانه بر روی درّاج باز

ب) ساقیا برگ طرب ساز که از بلبل و گل کاروبار چمن امروز به برگ است و به ساز

ج) تا کی به لب جوی ز حیرت زدگانی از جوی گذر کن که در این سوی تماشاست

د) جامی از شیرین لبان دارد سؤال بوسه‌ای لعل نوشین تو می‌داند جواب این سؤال

۱) یک ۲) دو ۳) سه ۴) چهار

۵۴ - در تمامی ابیات آرایه «جناس همسان» به کار رفته است به جز بیت

۱) تا زلفت را جدا مشاطه‌گر شانه کرد دست آن مشاطه را باید جدا از شانه کرد

۲) وفایی نیست در گل‌ها منال ای بلبل مسکین کزین گل‌ها پس از ما هم فراوان روید از

گل‌ها

۳) تار زلفت گرچو بخت تار با ما یا زیست یک گره کمتر به دور افکن دلم دشوار نیست

۴) ندانم از سر و پایت کدام خوب‌تر است چه جای فرق که زیبا ز فرق تا قدمی

۵۵ - کدام گزینه دارای جناس ناهمسان افزایشی و اختلافی است؟

۱) من که باشم در آن حرم که صبا پرده‌دار حریم حرمت اوست

۲) چشم آسایش که دارد از سپهر تیزرو ساقیا جامی به من ده تا بیاسایم دمی

۳) دست تو که جود در سجود آید از او سرمایه نزهت وجود آید از او

۴) لب میالای به شعری که ندارد شوری شاعری قدر تو داند که شعوری دارد

۵۶ - آرایه‌های مقابل همه ابیات، تماماً درست است به جز

- ۱) بیا که لعل و گهر در نثارِ مَقْدَمِ تو ز گنج خانه دل می‌کشم به روزن چشم (تشبیه - استعاره)
 ۲) تا بی‌سروپا باشد اوضاع فلک زین دست در سر هوس ساقی در دست شراب اولی (کنایه - جناس)
 ۳) گفت و خوش گفت برو خرقة بسوزان حافظ یا رب این قلب شناسی ز که آموخته بود (استعاره - کنایه)

۴) پیمانه الستم پیموده شور و مستی من پیر می پرستم پیمان من الستی (جناس - تشبیه)
 ۵۷ - ترتیب توالی ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «اشتقاق - موازنه - تکرار - واج آرایی - جناس» در کدام گزینه آمده است؟

- الف) بسوخت مجنون در عشق صورت لیلی عجب که لیلی را دل نسوخت بر مجنون
 ب) فریاد مردمان همه از دست دشمن است فریاد سعدی از دل نامهربان دوست
 ج) ناوکش را جان درویشان هدف ناخنش را خون مسکینان خضاب
 د) ز خانه هیچ نخیزد سفر گزین خواجه که شمع دل بنشانند آن که در وطن بنشست
 هـ) گر از آن سنبل گلبوی سمن فرسا نیست چیست این بوی دلاویز که با باد صباست
 ۱) ب - ج - د - الف - ه
 ۲) د - ب - ه - الف - ج
 ۳) ب - الف - ج - ه - د
 ۴) د - ج - الف - ه - ب

۵۸ - در همه ابیات به جز بیت جناس ناهمسان افزایشی وجود دارد.

- ۱) سرو در باغ نشانند و تو را بر سر و چشم گر اجازت دهی ای سرو روان بنشانم
 ۲) در عشق تو چون دم زدم صد فتنه شد اندر عدم ای مطرب شیرین قدم میزن نوا تا صبحدم
 ۳) ایا نسیم سحر بوی زلف یار بیار قرار دل ز سر زلف بی‌قرار بیار
 ۴) کمال حوصله بنگر که مرغ دل هرگز ز دام غم نرمید و نگشت رام نشاط

۵۹ - در بیت کدام گزینه آرایه «اشتاق» به کار رفته است؟

- ۱) گرم بازآمدی محبوب سیم اندام سنگین دل گل از خرم برآوردی و خار از پای و پا از گل
 - ۲) خرم تن او که چون روانش از تن برود سخن روان است
 - ۳) هر راهرو که ره به حریم درش نبرد مسکین برید وادی و ره در حرم نداشت
 - ۴) ز راه رحمت و رأفت چو جان پاک معصومان مرا از رحمت تن‌ها بکن پیش از اجل تنها
- ۶۰ - کدام بیت فاقد تشبیه و دارای جناس و اشتقاق است؟

- ۱) راه عدم نرفت کس از رهروان خاک چون رفت خواهی این همه راه نرفته را
- ۲) نیش و نوش است جهان خوش به هم انداخته‌اند لذت عاشقی و ذلت رسوایی را
- ۳) کیفر مده به کافر عاشق ای صنم که کفر با کافر از ندامت کوبنده کیفر است
- ۴) صد خرقة به یک جرعه دهد صوفی صافی از جام می عشق تو کان باده مصفاست

